

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема:

**ВЛИЯНИЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА ФИЗИЧЕСКА ПОДГОТОВКА
ВЪРХУ НИВОТО НА СПОРТНАТА ПОДГОТОВЕНОСТ И
СЪСТЕЗАТЕЛНА ДЕЙНОСТ НА СТУДЕНТКИ-
БАСКЕТБОЛИСТКИ**

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт, научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура).

Автор: Март Ахметкарим

Научен ръководител: проф. Росица Църва, доктор

Рецензент: проф. Людмил Петров, доктор

Данни за докторанта

Авторът Март Ахметкарим е завършила Казахската академия за спорт и туризъм през 2010 година, специалност „Физическа култура и спорт“ - бакалавър и магистър „Физическа култура и спорт“, специализация баскетбол, в същата Академия през 2012 г. Тя е докторант в Националната спортна академия в София, България от 2014 г. и отчислена с право на защита на 27.04.2018 г.

Март Ахметкарим работи като старши преподавател и треньор по баскетбол в Казахската академия за спорт и туризъм, в катедра „Спортни игри“.

Считам, че Март Ахметкарим е една добре образована специалистка по Физическо възпитание и спорт, в това число по баскетбол и успешно съчетава теорията и практиката.

Данни за докторантурата:

Дисертационният труд е насочен към защита в катедра „Баскетбол, Волейбол, Хандбал в НСА „Васил Левски“. Документацията по конкурса е коректно и точно попълнена. Авторефератът отразява в голяма степен докторския труд, като в него са залегнали всички глави от дисертацията. Няма забелязани нарушения в процедурата по защитата на докторската теза.

Общо описание на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е с общ обем от 185 страници, плюс 10 страници с приложения. В труда са вложени 17 таблици и 18 фигури, които го онагледяват сполучливо. Конструкцията на дисертацията включва въведение, теоретична постановка на проблема, методология, експериментално обосноваване на методиката и анализи, изводи и препоръки и списък на използваната литература. Списъкът на литературните източници включва 174 заглавия.

Актуалност на проблема

Баскетболът е една от най-популярните спортни игри в света и интересът към този спорт е много голям от страна на младежи, фенове и спонсори. Баскетболът има много почитатели и сред студентите. Университетските отбори провеждат тренировъчен процес и участват в регионални, национални и международни състезания.

Авторът, както е посочено по-горе, има достатъчно квалификации в областта на физическото възпитание и спорта баскетбол. В дисертацията е съчетана теоретическата и практическа реализация на научната и преподавателска дейност на Март Ахметкарим.

Темата на докторския труд е актуална, понеже в съвременния баскетбол се засилиха изискванията към атлетическата подготовка на състезателите и състезателките, и независимо от генетически предопределените възможности на практикуващите баскетбол, треньорите постоянно търсят нови технологии

да оптимизират управлението на учебнотренировъчния и състезателния процеси.

Дисертационният труд изследва тренировъчната и спортносъстезателната дейност на студентки, занимаващи се професионално с баскетбол.

Докторската дисертация с автор Март Ахметкарим е напълно в унисон с научните изследвания в областта на теорията и методиката на физическото възпитание и спорта, тя е лично дело на автора и е написана в съответствие с научните изисквания.

Подход и решение на проблема

В глава първа „Теоретически и методически решения на проблема за спортната подготовка на студентки баскетболистки” авторът е представил мненията на множество други автори по разглеждания проблем, като е допълнил успешно със свои виждания.

Научната хипотеза е свързана с предположението, че повишаването на ефективността на подготовката за състезателна дейност на студентките баскетболистки чрез авторски разработени комплексни програми, ще подобрят състезателната им ефективност. Това предположение е в основата на научните изследвания. Теоретическата значимост се заключава в позицията на биопедагогическия подход, което разширява представата за адаптационния механизъм на организма на изследваните лица.

В глава втора „Цел, задачи и методика на изследването“ авторът обосновава целта и задачите много правилно, което допринася за точното и своевременно решаване на научните проблеми на изследването.

Контингентът на изследване включва 36 баскетболистки с висока квалификация – майстори на спорта, от които 29 студентки и 7 професионални баскетболистки. Те са разделени на две групи – експериментална и контролна.

Методиката на изследване включва теоретически анализ и обобщение, спортнопедагогически експеримент, педагогическо наблюдение, тестиране, пулсометрия, антропометрия, соматометрия и др. Използваните 40 показателя при тестирането са следните: - морфофункционални, за физическа

подготвеност, за изследване на функционални възможности и техническа подготовка. Тази многостранност обогатява много дисертационния труд.

Статистическата обработка и анализ на данните е достатъчна, като включва вариационен анализ, проверка на хипотези и корелационен анализ. Дисертацията е обогатена с множество таблици и графики, които илюстрират успешно изследванията.

Глава трета „Експериментално обосноваване на методиката“ има голяма научна стойност. Авторът анализира влиянието на тренировъчните натоварвания върху физическото развитие на баскетболистките и въз основа на това дава оценка на физическата подготвеност в годишния тренировъчен цикъл.

Дава се оценка и на тренировъчната програма. Резултатите от състезателната дейност на студентките също са анализирани успешно от страна на автора.

Изводите от проведеното изследване показват, че чрез прилагане на експерименталната програма е постигнато достоверно повишение на скоростносиловите показатели на състезателките. Баскетболната подготовка не е оказала достатъчно влияние върху аеробните резерви на организма на изследваните лица, но при използване на специализирани тренировки, те са се повишили. Установена е много висока ефективност на спортната дейност на баскетболистките с голям спортен стаж и възраст, което обезпечава усъвършенстване на връзките между двигателните функции и вегетативното обезпечаване на спортната дейност.

Публикационна активност.

По темата на докторския труд са представени достатъчни публикации (4 на брой), които отговарят на научните изисквания списанията Polish Science Journal, ТРФК, Moskva. Авторът е участвал в авторитетни научни форуми като: Международна научна конференция „Спорт, Стрес, Адаптация“ в София, 2017 година и International Conference of students and young scientists “University sport: Health and Prosperity of Nation” с две статии, свързани с докторската дисертация.

Научни приноси

Като основни приноси на докторската дисертация приемам:

1. Разработването и апробирането на годишна методика за подготовка на студентки-баскетболистки с висока квалификация в спортен университет.
2. Изследване и оценка на влиянието на споменатата методика върху организма на състезателките по баскетбол и върху тяхната физическа и техническа подготвеност.

Заключение:

Въз основа на посоченото по-горе, считам, че дисертационният труд притежава, както научна, така и практическа стойност по отношение на научните основи на спортната подготовка по баскетбол за жени и давам своята положителна оценка.

Предлагам на членовете на научното жури да се присъди на МАРТ АХМЕТКАРИМ образователната и научна степен "доктор" в професионално направление 7.6. "Спорт", Научна специалност: Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура).

30.11.2018 г.

Рецензент:

/проф. Людмил Петров, доктор/